

цьому відіграє вирішення завдання організації каналів розподілу. Дослідження питання становлення ефективної системи збуту аграрної продукції, яка забезпечувала б швидке переміщення виробленої продукції від виробника до покупця, дає підстави зробити висновок, що управління збутом на основі прямих продажів дає можливість отримати найвищий прибуток, але тут і найбільший ступінь ризику, так як виробник залежить від зміни кон'юнктури ринку.

Література.

1. Зайцев Ю. О. Маркетингова орієнтація управління збутом продукції аграрних підприємств: стратегії, системи, інструментарій / Ю. О. Зайцев. – Харків: Смугаста типографія, 2016. – 321 с.

2. Красноручський О. О. Закономірності та принципи функціонування систем ринкового розподілу продукції аграрних підприємств / О. О. Красноручський, О. Р. Азізов // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент. – 2015. – №. 4. – С. 3-13.

3. Гамалій В. Ф. Сучасні проблеми збутової політики українських підприємств / В. Ф. Гамалій, С. А. Романчук, І. В. Фабрика // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. – Економічні науки. – 2012. – Вип. 22, ч. II. – С. 10-13.

4. Антонюк Л. Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації / Л. Л. Антонюк. – К. : КНЕУ, 2004. – 276 с

5. Афанасьєв М. П. Маркетинг: стратегія і практика фірми: [Навчальний посібник] / М. П. Афанасьєв. – М. : Банки і біржі, 2005. – 460 с.

ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ, ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

***ЖУРАВЕЛЬ О. С., ОЛЬШАНСКИЙ Р. В., МАГІСТРАНТИ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Розвиток суспільства у всі часи відбувався під впливом конкуренції. Це стосується і економіки, і політики, і побуду та інших сфер. При цьому конкуренцію розуміють як боротьбу між суб'єктами господарської діяльності за кращі умови функціонування та забезпечення потреб як найбільше споживачів.

Питанню управлінню конкурентоспроможності присвячена

---

* Науковий керівник – Дудник О. В., к. е. н., доцент

велика кількість наукових праць, проте вважаємо доцільним поглиблення даного напрямку досліджень у напрямі знаходження та визначення взаємозв'язку факторів впливу та рівня конкурентоспроможності.

Управління конкурентоспроможністю підприємства починається з виявлення факторів, які впливають на зміни в її загальному рівні. Такий аналіз дає змогу розробити заходи які зможуть допомогти підприємству визначити свої сильні та слабкі сторони. Всі фактори впливу пропонуємо виділити в дві категорії: керовані та некеровані. Перші – ті фактори на яке підприємство може впливати та змінювати рівень впливу, другі – це ті, що не піддаються управлінню зі сторони підприємства, але мають бути враховані ним при здійсненні господарської діяльності. При цьому, в залежності від умов, одні й ті ж самі фактори можуть для різних підприємств відноситися до різних груп.

До керованих факторів можна віднести ресурсний потенціал, просторове розташування, фінансовий потенціал, рівень кваліфікації працівників, техніко-технологічне забезпечення, стиль управління, ефективність стратегічного портфелю тощо.

В свою чергу до некерованих факторів можна віднести такі: природно-кліматичні умови, особливості зберігання продукції, екологічні умови, соціально-демографічні умови, винаходи, технологічний прорив, тенденції ресурсного забезпечення, кон'юнктура та інфраструктура ринку, політична та адміністративна ситуація.

Особливість сільськогосподарського виробництва формує не однаковий стратегічний потенціал підприємств галузі, так як вони реалізують різні стратегії, можуть функціонувати в різних середовищах та по різному реагувати на фактори впливу зовнішнього середовища. При цьому у виробничій діяльності сільськогосподарських підприємств важливе значення має землекористування, бо від того яка площа землі знаходиться в користуванні підприємства та її якісних характеристик (щільність ґрунту, рівень родючості тощо) залежить напрям виробництва, рівень спеціалізації, його ефективність та можливості реалізації продукції.

Сільськогосподарські підприємства, в тому числі і фермерські господарства, становлять сукупність трьох компонентів: майно, земля та працівники. Земля є основним засобом виробництва, що вимагає дотримання певного комплексу заходів. Таких як цільове використання земельних ресурсів, здійснення заходів з охорони

земель, недопущення порушення прав власників землі та землекористувачів, збереження геодезичних знаків, дотримання правил добросусідства тощо. Все це в сукупності має вплив на конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств.

При дослідженні статистичних даних розмірів землекористування фермерських господарств, як найчисельнішої групи аграрних формувань, визначили, що амплітуда коливань числових значень досить висока. При цьому різниця між крайніми значеннями розміру становить понад 6425 га. Тобто, на аграрному ринку України представлені як новостворені фермерські господарства з найменшою площею землі, що в середньому становить 0,72 га, так і 68 великих формування площею понад 4000 га. Проте переважна більшість фермерських господарств України залишається дрібноземельною з розміром господарств в межах від 20 до 50 га.

Фермерські господарства Харківської області значно диференційовані за розмірами землекористування, серед яких 601 господарство (53,6 % від загальної кількості) мають у володінні до 50 га сільськогосподарських угідь, 201 господарство володіють землею від 50 до 100 га та 311 господарство понад 100 га.

Одним із основних чинників забезпечення ефективності господарювання та підвищення конкурентоспроможності фермерських господарств, на думку багатьох науковців, є розширення розмірів їх землекористування та забезпечення оптимального рівня концентрації виробництва [2, с. 65-66].

Диференціація фермерських господарств за розмірами землекористування зумовлює певні особливості формування їх виробничого потенціалу, можливості дотримання агротехніки вирощування сільськогосподарських культур, удосконалення технологій, залучення інвестицій та інше, що зумовлює їх конкурентоспроможність. Господарства з площею сільськогосподарських угідь понад 100 га краще забезпечені засобами виробництва і менш залежні від інших виробничих суб'єктів, які надають їм відповідні технічні послуги як в організаційному, так і в економічному аспектах [4].

Раціональні розміри землекористування сільськогосподарськими підприємствами та підвищення інтенсифікації сприятимуть найбільш ефективному використанню складових виробничого потенціалу процесу, що в результаті забезпечуватиме високу врожайність сільськогосподарських культур, мінімізацію витрат виробництва та підвищення конкурентоспроможності.

Література.

1. Маршавін Ю.М. Підприємництво, як фактор розвитку зайнятості населення/ Ю.М. Маршавін. – К. : ПІКДСЗУ, 2004. – 234 с.

2. Саблук П.Т. Аграрна економіка і політика України: підсумки минулого та погляд у майбутнє: науково-популярні нариси: в 3-х т / П.Т. Саблук. – К.: ІАЕ, 2001. – Т. 2: Аграрна економіка в умовах демократичного державотворення. – 2001. – 484 с.

3. Дудник О.В. Економічна природа понять «конкуренція» та «конкурентоспроможність» / О.В. Дудник, С.І. Міненко // Причорноморські економічні студії. – 2018. – № 1. – С. 112-116.

4. Дудник О.В. Инвестиционные стратегии повышения эффективности использования ресурсного потенциала аграрных предприятий / О.В. Дудник // Международный научно-производственный журнал «Экономика АПК». – 2016. – № 5. – С. 79-86.

5. Kalinichenko S. et al. The essential characteristics of innovative agricultural technologies // Impact factor: 1.436 5-Yr impact factor: 1.828. – 2016. – P. 1280.

УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОМ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

ІВАНОВА Г.О., ЗДОБУВАЧ*,

***ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Ефективність функціонування внутрішнього сировинного сегменту аграрного ринку слід розглядати через призму конкурентоспроможності його головних учасників – аграрних товаровиробників [2]. Аналіз існуючих теоретичних напрацювань щодо сутності конкурентоспроможності дозволив виявити відсутність єдності поглядів на цю категорію. Тому, доцільним стало обґрунтування визначення, яке в найбільшій мірі відповідає контексту виконаного дослідження. Так, під конкурентоспроможністю аграрних підприємств слід розуміти здатність до повномірної мобілізації економічного потенціалу підприємства, як суб'єкта економічних відносин, з одночасним створенням товарних, цінових, маркетингових та логістичних конкурентних переваг, що дозволяє пропозиціям підприємства бути більш привабливими для споживачів,

---

* Науковий керівник – *Потишняк О.М., д.е.н., професор*